

Kertomusluonnoksesta annetut lausunnot

Valtion kokonaistase (19/2015) 311/51/2014

Valtiovarain controller -toiminto, 30.9.2015.

Valtioneuvostonkanslia, 30.9.2015.

Valtiovarainministeriö, 6.10.2015.

30.9.2015

Valtiovarain controller -toiminto

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Meri Virolainen

Valtiontalouden tarkastusviraston lausuntopyyntö 17.9.2015/ Dnro 311/51/2014

Tarkastuskertomusluonnos Valtion kokonaistase

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta tarkastuskertomukseksi valtion kokonaistaseesta. Lausuntopyynnön tarkoituksena on ollut erityisesti varmistaa, että kertomukseen ei sisälly asia- tai tulkintavirheitä, joilla olisi vaikutusta tarkastuksen kannanottoihin, sekä kuulla näkemyksiä tarkastusviraston alustavista kannanotoista.

Valtiovarain controller -toiminto lausuu kertomusluonnoksesta seuraavaa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tehnyt perusteellisen ja ansiokkaan selvitystyön valtion kokonaistaseen ja konsernitaseen käyttöönoton haasteista. Tarkastuskertomusluonnoksen suositukset, mm. ehdotettu vaiheittainen eteneminen sekä kehittämistyön yhteydessä tehtävä kustannusten ja hyötyjen pohdinta vaikuttavat tarkoituksenmukaisilta.

On perusteltua jatkaa kokonaistasetta koskevaa kehittämistyötä. Tässä kustannustehokas vaihtoehto on lähteä liikkeelle kokonaistaseesta ennen kuin yritetään muodostaa varsinainen konsolidoitu konsernitase. Kehittämistyössä on syytä seurata erityisesti EPSAS-standardien kehittämistä ja niiden käyttöönoton aikataulua. Samassa yhteydessä täytyy kuitenkin huomata, että konsernitase tai kokonaistase ei itsessään poista kaikkia raportoinnin ongelmia, vaikka se tuokin lisäarvoa kokonaiskuvan hahmottamiseen. Tiedot hyödyntäjistä ja käyttötilanteista ovat erityisessä avainroolissa konsernitaseen kehittämisessä; ne määrittelevät tietotarpeet muodostettavalle taseelle. Valittavilla standardeilla on merkittävä vaikutus taseen informaatioarvoon.

Kertomusluonnoksessa on todettu useaan otteeseen, että tällä hetkellä ei ole mahdollista muodostaa kokonaiskuvaa valtion taloudellisesta asemasta.

Tarkastusvirasto voisi tuoda tarkastelussaan esiin nykyisen lainsäädännön ja sen vaatimukset suhteessa konsernitaseeseen. Kertomuksessa voisi esittää näkemyksen, miten laajaa muutosta esitetyt kehittämissuositukset edellyttäisivät, esim. riittäisikö hallituksen vuosikertomuksen sisällön kehittäminen ja laajentaminen VTV:n esittämällä tavalla ilman säädös- tai määräysmuutoksia vai tulisiko tarkasteluun ottaa laajempi koko prosessin ja sen säädösperustan ja ohjauksen tarkistaminen.

Valtiovarain controller -toiminto varmistaa valtioneuvostolle valtion talousarvosta annetun lain 24 f §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti, että hallituksen vuosikertomukseen otettavat valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvaukset antavat talousarviolain 18 §:ssä sääde-

tyllä tavalla oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva).

Valtioneuvoston controllerin lausumissa vuosien 2013 ja 2014 hallituksen vuosikertomuksissa on todettu, että kertomus antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista ja taloudellisesta asemasta sekä valtion taloudenhoidosta ja antaa kokonaisuutena kohtuullisessa määrin oikeat ja riittävät tiedot tuloksellisuuden pääasiallisesta kehityksestä. Valtion tilinpäätös ei sisällä myöskään olennaisia virheitä tai puutteita. Samansuuntainen lausuma on annettu myös edellisiltä vuosilta.

On huomioitava, että talousarviosäädösten ei nykyisen tulkinnan mukaan nähdä edellyttävän konsernitaseen tai -laskelman muodostamista. Valtioneuvoston controllerin lausumassa avainkäsitteitä ovat olleet ”kohtuullisissa määrin” ja ”olennaisilta osin”. Lausumissa pitää olla lisäksi looginen jatkuvuus. Lausuma ei kuitenkaan ilmaise sitä, että hallituksen vuosikertomuksessa annetut tiedot olisivat tällä hetkellä kaikilta osin täydelliset, vaan kehitettävää löytyy edelleen monilta osin, myös kokonaiskuvan tuottamisessa ja tiiviydessä.

Hallituksen vuosikertomuksen tietosisällössä on tapahtunut vuosi vuodelta pientä kehittymistä eli suunta on ollut oikea. Pääosin voidaan kuitenkin yhtyä siihen näkemykseen, että tieto on sirpaloitunutta; tämä koskee muuan muassa valtion vastuiden raportointia. Vastuiden raportoinnissa konsernitase auttaa kyllä hahmottamaan kokonaiskuvaa, mutta sellaisenaan se ei riitä, vaan valtion vastuiden raportoinnin kehittämistä tulee joka tapauksessa jatkaa riippumatta konsernitaseen käyttöönotosta. Konsernitaseen tehokas hyväksikäyttö edellyttää kattavia ja selviä liitetietoja sekä tarpeeksi selkeää analyysiä tase-muutoksista.

Eräitä täsmennysehdotuksia kertomuksen kannanottoihin

Kertomusluonnoksessa on kiitetty valtiovarainministeriön katsausta valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin ja todettu, että se antaa läpinäkyvämmän ja tiiviimmän kokonaiskuvan valtion taloudellisesta asemasta kuin mitä hallituksen vuosikertomus antaa. Kyseinen katsaus valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin on julkisen talouden suunnitelman osa. VTV:n olisi hyvä kertomuksessaan ottaa kantaa tai esittää suositus, onko sama katsaus syytä ottaa hallituksen vuosikertomukseen (ts. samanlaisena molempiin asiakirjoihin).

Kertomusluonnoksessa toisaalta kritisoidaan tietojen puuttumista ja toisaalta pidetään hyvänä päällekkäisen raportoinnin vähentämistä. VTV voisi selvemmin ottaa kantaa esim. valtion yhtiöomistuksen raportointiin, pitäisikö yhtiöiden tilinpäätökset koota hallituksen vuosikertomukseen, ja esittää näkemyksensä myös valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksen vuosikertomuksen sisältöön, jos ei haluta päällekkäistä raportointia. Lisäksi VTV:n olisi hyvä punnita tätä myös aikataulujen näkökulmasta, sillä eduskunnan toive saada käsiteltyä hallituksen vuosikertomus kevätistuntokaudella ei välttämättä enää voi toteutua, jos kertomukseen kootaan yhtiöiden tilinpäätökset. Eduskunta on jatkuvasti toivonut myös kertomuksen tiivistämistä.

Tarkastusvirasto tuo kertomusluonnoksessaan esiin, että hallituksen vuosikertomukseen on lisätty osia tarpeen mukaan, mikä ei edistä vertailtavuutta, mutta toisaalta esittää, että kokonaistaseen tuottaminen voisi vaatia kokonaan uuden osion. Tässäkin VTV:n olisi hyvä selkeämmin ottaa kantaa, kumpi on parempi, kehittäminen ja uusien osien lisääminen palautteiden perusteella vai pitäytyminen kenties puutteellisessa mutta vertailtavuuden turvaavissa vakio-

sisällöissä. Uusien osien lisääminen liittyy kertomuksen kehittämiseen ja tietosisältöjä on muokattu myös eduskunnan ja VTV:n ehdotusten perusteella.

Valtioneuvoston apulaiscontroller

Pasi Ovaska

Erityisasiantuntija

Riitta Pirhonen

Liite

Tekniset korjausehdotukset

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö, budjettiosasto
Valtiovarainministeriö, kehittämis- ja hallintotoiminto

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Viite: valtiontalouden tarkastusviraston lausuntopyyntö tarkastuskertomusluonnokseen Valtion kokonaistaseesta (dnro 311/51/2014)

Asia: Tarkastuskertomusluonnos Valtion kokonaistase

Valtioneuvoston kanslia esittää lausunnossaan seuraavaa:

Valtio-omisteiset yhtiöt valtion konserni/kokonaistasetarkastelussa

Valtioneuvoston kanslia pitää erittäin tärkeänä, että valtion konsernitasetarkasteluissa valtio-omisteisten yhtiöiden osalta otetaan huomioon keskeisen yhtiöoikeudellisen periaatteen mukaisesti osakkeenomistajan rajoitettu vastuu. Osakkeenomistaja ei siten ole vastuussa osakeyhtiön tekemistä sitoumuksista taikka velvoitteista. Valtio-omistajan vastuut rajautuvat siis omistamissaan osakeyhtiössä ainoastaan yhtiöön sijoitettuun pääomaan (oman tai vieraan pääoman ehtoihin sijoituksiin). Tästä näkökulmasta valtion omistamat osakeyhtiöt eroavat esim. liikelaitoksista. Osakeyhtiön velkoja ei voi ilman erityisjärjestelyitä periä saamistaan osakkeenomistajalta. Tämä huomioiden valtioenemmistöisten yhtiöiden taseiden yhdistäminen osaksi valtion konsernitasetta saattaisi vääristää kuvaa valtion todellisesta rahoitusasemasta.

Tarkastuskertomusluonnoksessa käsitellään konsernitaseen perusteluina mm. taseiden trimmaamista. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna konsernitase ei tuo tähän merkittävää lisäarvoa. Yhtiöiden pääomarakenteet ja niiden arviointi ovat jo tälläkin hetkellä omistajan aktiivisessa seurannassa. Päätökset taseiden trimmaamisesta tulisi joka tapauksessa tehdä yhtiökohtaisen analyysin perusteella, yhtiöiden toimintaedellytyksiä vaarantamatta.

Valtion omistamat osakeyhtiöt ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, eivätkä ne ole talousarviotalouden tavoin eduskunnan määräysvallassa. Valtioneuvoston kanslia näkee ohjauksessaan olevien yhtiöiden ohjaamisen konsernitaseen tarpeiden lähtökohdista ongelmallisena. Useassa valtio-omisteisessa yhtiössä on muitakin omistajia, ja omistajaohjaus perustuu yhtiökohtaiseen omistajastrategiseen työhön. Tästä syystä valtioneuvoston kanslia pitääkin perusteltuna, että kokonaistase on otettu konsernitaseen sijasta ensisijaiseksi kehittämismuutosehdoksi. Valtio-omisteiset yhtiöt tulee jättää taseyhdistelyn ulkopuolelle.

Valtio-omisteisten yhtiöiden huomioon ottaminen valtion kokonaistaseessa käyttöomaisuusosakkeina jää raportissa epäselväksi. Merkittävää on se, kirjataanko

30.9.2015

VNK/1551/03/2015

omistukset taseeseen käypiin arvoihin vai onko käypä arvo vain ns. "lisätietona" liitteessä 7. Tämä kohta kaipaa tarkastusluonnoksessa vielä täsmentämistä. Mikäli omistukset kirjataan valtion taseeseen käypään arvoon, on tästä johtuvien arvonkorotusten ja –alennusten "tulosvaikutus" huomioitava valmistelussa.

Valtioneuvoston kanslia näkee ongelmallisena listaamattomien yhtiöiden yhtiökohtaisten käypien arvojen julkistamisen valtion tilinpäätöksessä. Listaamattomien yhtiöiden arvon julkistaminen tällä tavoin voi johtaa yrityskauppatilanteissa ja etenkin mahdollisten pörssilistautumisten yhteydessä valtion kannalta epäoptimaalisiin ratkaisuihin. Tilinpäätöksessä voidaan julkistaa listaamattomien omistusten arvo kokonaisuutena, millä kanslian käsityksen mukaan saavutetaan tarkastuskertomuksessa esitetyt tavoitteet.

Valtion yhtiöomaisuuden raportointi

Tarkastuskertomusluonnoksen mukaan valtion yhtiöomistuksen raportointipuutteet kohdistuvat lähinnä erityistehtäväyhtiöiden raportointiin. Valtioneuvoston kansliassa omistajaohjausosasto seuraa, analysoi ja ylläpitää tietokantaa sen ohjauksessa olevista yhtiöistä. Erityistehtäväyhtiöihin nähden omistajaohjauksella ei ole määräysvaltaa. Seurannan järjestämistä ja taloudellisen datan ylläpitämistä ei ole nähty tarkoituksenmukaisena erityistehtävistä vastaavissa ministeriöissä eikä valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa. Kokonaiskuvan saamista vaikeuttaa se, että kukaan ei keskitetysti vastaa "erityistehtäväyhtiösalkusta" ja sen taloudellisesta seurannasta ja analyysistä. Kuten raportissakin todetaan, hajautettu omistajaohjaus vaikeuttaa siis myös raportointia.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto on pyrkinyt välttämään kaksinkertaista raportointia ja siksi hallituksen vuosikertomusta on kehitetty vuonna 2014 painottamaan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kuvaukseen, jolloin yhtiökohtaiset taloudelliset tiedot on esitetty ja yhtiöomistuksen taloudellista asemaa on analysoitu omistajaohjauksen vuosikertomuksessa. Tältä osin tarkastuskertomuksessa esitetyt vaatimukset ovat osittain ristiriitaisia; yhtiöiltä halutaan korostaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta hallituksen vuosikertomuksessa, toisaalta välttää päällekkäisyyttä omistajaohjauksen vuosikertomuksen kanssa, mutta silti edellyttää parempaa taloudellisen aseman raportointia hallituksen vuosikertomuksessa. Kokonaisuus onkin nykyisessä hajautetussa omistajaohjausmallissa haastava.

Osaksi tilanteeseen on vaikuttanut hallituksen vuosikertomuksen aikataulu, joka ei ole sopinut yhteen yhtiöiden talousraportoinnin aikataulun kanssa. Vaadituissa aikatauluissa on pystytty raportoimaan joinakin vuosina vain pörssiyritysten tiedot, listaamattomien yhtiöiden tietojen perustuessa osittain ennusteisiin. Tästä syystä omistajaohjaus ei ole voinut julkistaa listaamattomia yhtiöitä koskevia tietoja muutoin kuin salkkutasolla. Omistajaohjaus ei voi julkistaa yhtiöiden tietoja esim. ennen yhtiökokousta tai perustuen vahvistamattomiin tilinpäätöksiin. Aikataulujen yhteensopimattomuus on johtanut useisiin korjaus-, lisäys- ja muokkauskierroksiin

tehdn koko prosessista tehottoman ja paljon resursseja kuluttavan suhteessa siitä saatavaan hyötyyn.

Tarkastuskertomusluonnoksessa ehdotetaan omistajaohjauksen raportointivastuun kasvattamista koskemaan myös erityistehtäväyhtiöt. Valtioneuvoston kansliassa nähdään haastavana tilanne, jossa raportointi eriytettäisiin omistajaohjauksesta ja taloudellisesta analyysistä. Omistajaohjauksen on vaikea hoitaa luotettavasti pelkkää raportointia yhtiöistä, jotka ovat muiden ministeriöiden ohjausvastuulla. Luotettava raportointi ko. yhtiöistä edellyttäisi ehdottomasti myös yhtiöiden jatkuvan seurannan ja analyysin toteuttamista keskitetysti esim. valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolla. Tämä tarkoittaisi kaksinkertaista työtä nykyisessä ohjausmallissa. Tehokkaampi ratkaisu olisikin omistajaohjauksen edelleen keskittäminen tai vähintäänkin ko. erityistehtäväyhtiöiden taloudellisen analyysin keskittäminen valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle.

Valtion taloudellisesta aseman kuvauksen parantaminen

Luonnoksessa on mainittu valtiovarainministeriön katsauksen valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin antavan läpinäkyvämmän ja tiiviimmän kokonaiskuvan valtion taloudellisesta asemasta kuin mitä hallituksen vuosikertomus nykyisellään antaa.

Valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan kattavampi tietojen esittäminen riskeistä hallituksen vuosikertomuksessa edellyttäisi eri hallinnonaloilla yhtenäisemmän riskien arviointikriteeristön käyttöä sekä arvioinnin säännönmukaista toteutusta. Mikäli systemaattista arviota ei ole tai kriteerit eivät hallinnonaloilla ole yhtenäisiä tai yhteismitallisia, vaikeutuu läpinäkyvän ja tiiviin kuvan antaminen. Tiiviimmän kuvan muodostaminen edellyttää riittävän yksityiskohtaisen ohjeistuksen antamista raportoitavista ja seurattavista riskeistä hallituksen vuosikertomuksen laadintaohjeessa. Tällöin riskienhallinnan raportoinnin tulisi olla myös siinä määrin systemaattista, että vuosikertomusta varten tarvittavat tiedot olisivat osa hallinnonalan normaalia raportointia. Tämä koskee taloudellisten riskien lisäksi myös toiminnallisia riskejä.

Tarkastusluonnoksessa esitetty suositus parantaa hallituksen vuosikertomuksen kuvausta valtion taloudellisesta asemasta on valtioneuvoston kanslian näkemyksestä kannatettava.

Alivaltiosihteerin sijaisena,
osastopäällikkö

Janne Kerkelä

Talousyksikön päällikkö

Jukka Nummikoski

6.10.2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Viite: Valtiontalouden tarkastusviraston lausuntopyyntö 17.9.2015

VALTION KOKONAISTASETTA KOSKEVA TARKASTUSKERTOMUSLUONNOS

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa valtion kokonaistasetta koskevasta tarkastuskertomusluonnoksesta (17.9.2015; Dnro 311/51/2014). Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää, miten kokonaistase- tai konsernitaseraportointia on kehitetty ja miten kehittämistyössä on huomioitu eduskunnan tietotarve ja siihen liittyvät kansainväliset suositukset. Valtion konsernitaseella (consolidated balance sheet) tarkoitetaan tarkastuskertomusluonnoksessa yhtenäisillä perusteilla laadittua konsolidoitua tilinpäätöslaskelmaa, johon sisällytettäisiin talousarviotalous ja sen ulkopuolella olevat rahastot, valtion liikelaitokset ja valtion määräysvallassa olevat yhtiöt ja yhteisöt. Kokonaistaseella (government overall balance), jolla ei ole tarkkaa määritelmää, puolestaan tarkoitetaan tarkastuskertomusluonnoksessa konsernitasetta keveämpää tarkastelua, pääsääntöisesti talousarviotalouden, rahastotalouden ja valtion liikelaitosten taseiden yhdistämistä sisältäen olennaisia eliminointeja. Valtion yhtiöomaisuus tulisi kokonaistaseessa huomioitua talousarviotalouden taseen käyttöomaisuusomaisuusarvopapereissa.

Tarkastusvirasto toteaa kannanottonaan, että

- hallituksen vuosikertomus ei anna riittävää kokonaiskuvaa valtion taloudellisesta asemasta,
- valtion kokonaistaseen kehittämistyö ei ole edennyt,
- kokonaistasetta koskevaa kehittämistyötä tulee jatkaa,
- kansainväliset suositukset puoltavat kokonaistasetta ja että
- rahastojen ja yhtiöomistusten raportointi ei ole läpinäkyvää.

Tarkastuksen perusteella tarkastusvirasto esittää lisäksi seuraavat suositukset:

1. Valtion kokonaistaseen muodostamista tulee edistää, jotta valtion taloudellisesta asemasta muodostuisi kokonaisvaltainen kuva. Kehitystyössä tulee kiinnittää huomiota sekä kustannuksiin että hyötyihin. Esimerkiksi talousarviotalouden, rahastojen ja liikelaitosten yhdistetty tase kuvaisi ”ydinvaltion” taloudellista asemaa.
2. Valtion yhtiöomaisuudesta raportointia tulee yhtenäistää, jotta valtion yhtiöiden taloudesta asemasta tulisi selkeämpi kokonaiskuva.

3. Hallituksen vuosikertomuksen tilinpäätöksen liitteeseen 7 tulee lisätä muiden kuin pörssiyhtiöiden osalta osakkeiden kirjanpitoarvojen lisäksi arvioidut markkina-arvot (käyvät arvot), jolloin liitetieto antaa oikeamman kuvan valtion osakeomistusten arvosta.
4. Hallituksen vuosikertomuksen kuvausta valtion taloudellisesta asemasta tulee parantaa. Valtion varojen, velkojen ja vastuiden kokonaisuus tulee käydä avoimesti ja läpinäkyvästi ilmi.
5. Rahastojen ottamista kehysjärjestelmän piiriin tulee edistää määrätietoisesti.

Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Valtion kokonais- tai konsernitase (neljä ensimmäistä kannanottoa, suositukset 1 ja 4)

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan tarkastusviraston arvio, jonka mukaan hallituksen vuosikertomus ei anna riittävää kokonaiskuvaa valtion taloudellisesta asemasta, on varsin kriittinen. Vuosikertomus sisältää tiedot valtion budjettitaloudesta, rahastotaloudesta, valtion liikelaitoksista ja valtion yhtiöomistuksesta.

Valtiovarainministeriö toteaa, että talousarviotalouden, rahastotalouden ja valtion liikelaitokset kattavan kokonaistaseen kehittämistyö on ollut vireillä Valtiokonttorissa kuluvan vuoden alkupuolelta lähtien. Tavoitteena on sisällyttää edellä mainitut entiteetit sisältä kokonaistase vuodelta 2015 annettavaan hallituksen vuosikertomukseen. Jatkovaiheessa selvitetään, olisiko kokonaistaseeseen tarkoituksenmukaista sisällyttää myös valtion yhtiöomaisuus. Samalla arvioidaan varsinaisen konsernitaseen laatimisen tarkoituksenmukaisuutta.

Vireillä on myös talousarviotalouden taseen ulkopuolisten vastuiden seurannan kehittäminen. Tarkoitus on, että virastot ja laitokset ilmoittavat niiden myöntämät valtiontakuut ja -takaukset kaksi kertaa vuodessa Valtiokonttorin hallinnoimaan tietojärjestelmään. Tämän ensimmäisen vaiheen valmistuttua selvitetään ao. tietojärjestelmän keskitettyä hyödyntämistä myös muiden sitoumusten hallinnassa ja raportoinnissa.

Kertomusluonnoksen sivun 6 valtion konsernitaseen ja kokonaistaseen määritelmistä saan sen valtiovarainministeriönkin jakaman käsityksen, että mainitut laskelmat kattavat valtion talousarviotalouden, valtion rahastotalouden ja valtion liikelaitokset, konsernitase kuitenkin myös valtionyhtiöt. Sen sijaan kertomusluonnoksen sivulla 32 konsernitaseen käsitettä käytetään myös koko julkisen sektorin kattavien ns. WGA- eli whole of government -laskelmien yhteydessä (esim. luvun 5.1 otsikko on ”Valtion konsernitaseen hyödyntäminen kansainvälisesti”). Valtiovarainministeriö ehdottaa selkeyssyistä täsmällisemmän käsitteen käyttöä WGA-laskelmista puhuttaessa.

2. Valtion yhtiöomaisuudesta raportointi vuosikertomuksessa (suositus 2)

Valtiovarainministeriö toteaa, että valtion yhtiöomaisuuden raportointia on perusteltua kehittää yhteistyössä hallituksen vuosikertomusta valmistelevan toimituskunnan ja valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksen kanssa, jotta valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 68 b §:n (254/2004) 1 momentin 8 kohdan edellyttämät tiedot tulevat raportoiduksi nykyistä yhtenäisemmin hallituksen vuosikertomuksessa.

3. *Noteeraamattomien yhtiöiden käyvän arvon raportointi vuosikertomuksessa (suositus 3)*

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan valtion omistamien osakkeiden käypien arvojen esittäminen antaisi sinänsä oikeamman kuvan osakeomistusten arvosta ao. hetkellä. Paitsi valtion myös ao. yhtiön kirjanpito lienee kuitenkin usein hankintamenopohjaista. Ellei yhtiön osakkeilla käydä riittävästi julkista kauppaa, yhtiön käyvän arvon määrittäminen edellyttäisi joko käypien arvojen noudattamista yhtiön kirjanpidossa tai yhtiön tase-erien uudelleen arvostamista käypään arvoon hallinnossa. Jos yhtiön osakkeen arvosta ei ole julkiseen kaupankäyntiin perustuvaa tietoa, käyviä arvoja koskevan tiedon erillinen tuottaminen tilinpäätöstä varten ei välttämättä ole kaikilta osin tarpeen, varsinkin ottaen huomioon tiedon tuottamisen aiheuttamat lisäkustannukset. Yhtiön tai sen osan mahdollista myyntiä ajatellen käypä arvo määritetään joka tapauksessa.

4. *Rahastojen sisällyttäminen kehysjärjestelmän piiriin (viimeinen kannanotto ja suositus 5)*

Valtiovarainministeriö toteaa, että jatkuvaluonteista toimintaa harjoittavat rahastot olisi jatkossa perusteltua sisällyttää kehysmenettelyn piiriin.

5. *Muut lausumat (talousarvioesityksen tiedot valtion investoinneista)*

Kertomusluonnoksen sivulla 6 viitataan pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan valtiontalouden tilinpitokäytäntöä muutetaan läpinäkyvyyden ja avoimuuden parantamiseksi hallituskaudella. Hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on, että eduskunta käsittelee valtion omaisuuserät eli taseen sekä tilinpäätöksen että talousarvioesityksen yhteydessä. Tältä osin valtiovarainministeriö toteaa, että 28.9.2015 eduskunnalle annettuun vuoden 2016 talousarvioesityksen yleisperusteluihin on sisällytetty talousarviotalouden tuotto- ja kululaskelmaa ja tasetta koskeva tarkastelu (luku 9), samoin talousarvion sisältämiä investointeja koskeva tarkastelu (luku 5.3). Valtion kokonaistaseen kehittämistyön valmistuttua talousarvioesitykseen voidaan sisällyttää myös valtion kokonaistase.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Budjettineuvos

Niko Ijäs

TIEDOKSI

- Valtiovarainministeriö
- budjettiosasto
  - kansantalousosasto
  - rahoitusmarkkinaosasto
  - valtiovarain controller -toiminto